

Către: **Dlui Victor Parlicov, Ministru, Ministerul Energiei**

Nr. 27/24-EC din 26 februarie 2023

Ref: Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică

Stimate dle Ministru,

Asociația Businessului European (EBA Moldova) se adresează în contextul prezentării de către Minister a calendarului indicativ cu privire la procedurile de licitație pentru oferirea statutului de producător eligibil mare pentru perioada anilor 2024-2025, precum și în vederea asigurării bancabilității proiectelor de generare a energiei electrice, reprezentanții industriei energetice și investitorii din domeniu vin cu propuneri de ajustare a cadrului legal primar, în speță Legea nr.107/2016 cu privire la energia electrică.

Apreciem deschiderea ministerului în vederea identificării celor mai optime soluții cu impact cât mai redus asupra consumatorului final, în cadrul procesului de consultări și avizare a modificărilor propuse la Legea nr.107/2016, o serie de propuneri fiind prezentate și promovate pe parcursul anului 2023, finalizate cu aprobarea acestora pe data de 15 decembrie 2023 (Legea nr.400/2023). Deși mai multe propuneri formulate fiind la general considerate rezonabile, a fost agreată examinarea acestora pentru următoarea rectificare a Legii nr.107/2016, preconizată pe agenda Ministerului în anul 2024.

Astfel, reiterăm importanța propunerilor privind modificarea în continuare a Legii nr.107/2016 și uniformizării cadrului legal cu ultimele modificări efectuate în domeniul utilizării energiei regenerabile după cum urmează:

- Extinderea prevederilor Legii nr.107/2016 cu referire la drepturile reale oferite operatorilor de sistem și către producătorii de energie electrică care construiesc și/sau dispun de o centrală electrică. Extrapolarea prevederilor Legii nr.107/2016 cu referire la accesul pe proprietatea publică sau privată în vederea construcției, exploatării, întreținerii, reabilitării sau modernizării, inclusiv re tehnologizării și asupra centralelor electrice, va permite asigurarea securității energetice a țării, tratarea egală a participanților din sectorul energetic, implementarea obligațiilor asumate de către Republica Moldova în utilizarea energiei din surse regenerabile.

În acest sens se impune modificarea mai multor articole din Legea nr.107/2016, în special art.1 Scopul legii și sfera de aplicare și Capitolul IX Folosirea terenurilor și drepturile asupra proprietății unui terț. Egalizarea statutului operatorilor de sistem și a producătorilor în această privință va contribui inevitabil la stabilitatea și sustenabilitatea sectorului energetic al țării.

- Considerăm necesar introducerea și definirea statutului de producător de energie electrică conform categoriei de producător mic, mediu și mare. Diferențierea producătorilor în dependența de categorie la obținerea și valabilitatea avizelor de racordare, prelungirea acestora, a unor

particularități specifice la construirea centralelor electrice etc. Necesitatea diferențierii producătorilor în dependență de capacitatea și tehnologia de producere a energiei electrice a apărut de mai mult timp. Nu pot să dețină aceeași perioadă de dezvoltare, construire și racordare producătorii de energie electrică cu capacitate mică și cei cu capacitate mare, cei care dezvoltă parcuri fotovoltaice, sau cei care dezvoltă proiecte eoliene de scară mare.

În acest sens, prin ultimele modificări în Legea nr.10/2016 au fost introduse 2 categorii de producători eligibili mari și mici, acest concept necesită a fi dezvoltat prin analogie și prin prisma Legii nr.107/2016, în special cu privire la racordarea la rețeaua electrică. Astfel, se propune să fie stabilite proceduri și termene distincte per tehnologii și tipuri de producători, atunci când reglementăm accesul la rețea, mai cu seama prin prisma introducerii garanțiilor la racordare.

- Readucem în atenția Ministerului și subiectul privind necesitatea aducerii prevederilor Legii nr.107/2016 în corespundere cu ultimele modificări din Legea nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile. După intrarea în vigoare pe data de 01.01.2024 a modificărilor la Legea nr. 10/2016 a devenit necesar uniformizarea cadrului legal referitor la obligativitatea depunerii garanției de bună execuție la solicitarea avizelor de racordare. Introducerea unei astfel de practici ar contribui la transparența și predictibilitatea relațiilor ce vor fi stabilite între investitorii reali decizi să investească în dezvoltarea sectorului energetic și operatorii de rețea, precum și ar limita utilizarea avizelor de racordare valabile în scop speculativ.

În acest sens se propune de a completa *art. 47* din Legea nr.107/2016 cu aliniatul (31) în următoarea redacție: „La eliberarea avizelor de racordare a centralelor electrice, operatorul de sistem percepe din partea solicitantului a cărei unitate de generare depășește capacitatea de 200 kW o garanție de bună execuție, în valoare și conform mecanismului aprobat de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. În cazul punerii în funcțiune a centralei electrice conform condițiilor avizului de racordare, garanția de bună execuție se rambursează integral solicitantului.”

La articolul 47. Eliberarea avizului de racordare la rețelele electrice al. (8) propunem următoarea redacție: Operatorul sistemului de distribuție este în drept să elibereze avize de racordare și în cazul în care capacitatea instalației de racordare a unui consumator final existent sau prosumator existent permite racordarea instalațiilor de utilizare sau centralelor electrice ale altor potențiali consumatori finali sau prosumatori. Emiterea avizului de racordare în astfel de situații se efectuează după semnarea unui acord tripartit dintre operatorul sistemului de distribuție, consumatorul final existent/prosumatorul existent și potențialul consumator final/potențialul prosumatori, prin care semnatarii stabilesc drepturile și obligațiile asumate. În acordul respectiv se prevede, că operatorul sistemului de distribuție prestează serviciul de distribuție a energiei electrice până la punctul de delimitare cu consumatorul/prosumatorul final existent la rețelele cărui se va face racordarea. Obligațiunile de deservire a rețelelor consumatorului/prosumatorului final existent, achitarea pierderilor și alte aspecte tehnice și inclusiv economice se stabilesc în contractul de deservire separat încheiat între subiecții existenți și cei potențiali menționați mai sus și nu se referă la activitățile și responsabilitățile operatorului sistemului de distribuție. Cerințele respective se includ în avizul de racordare. Proiectul

instalațiilor electrice se coordonează de operatorul sistemului de distribuție la rețelele cărui sunt direct racordate instalațiile electrice ale consumatorului final existent.

- Reiterăm asupra propunerii formulate și în anii precedenți privind necesitatea excluderii competenței Guvernului de a autoriza instalarea centralelor electrice cu o putere instalată mai mare de 20 MW și majorarea capacităților centralelor electrice de termoficare existente în cazul în care capacitatea adițională este mai mare de 20 MW. Aceste prevederi se regăsesc în mai multe articole din Legea nr.107/2016, în special: art.4 alin.(1) lit.g), art.19 alin.(2) și art.20 din lege.

Normele citate atribuie Guvernului competențe care nu corespund atribuțiilor generale ale unui Guvern. Recunoaștem importanța acestora, dar păstrarea acestor competențe va duce la confuzii cu cadrul legal secundar, inclusiv și modificărilor ce urmează a fi aduse la normele privind organizarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil mare. Mai mult decât atât, aceste prevederi derivă din legislația precedentă și în toată această perioadă au demonstrat a fi neaplicabile.

- *La articolul 81². Mecanisme aplicabile în cazul devierilor financiare ale furnizorilor de energie electrică la prețuri reglementate* propunem următoarea redacție: În cazul în care, în pofida ajustărilor prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice aprobate de Agenție în conformitate cu prevederile prezentei legi, furnizorii de energie electrică cărora le-a fost impusă obligația de serviciu public în conformitate cu art.72 înregistrează devieri tarifare mai mari de 5% din costurile de furnizare a energiei electrice stabilite în prețurile reglementate, Agenția confirmă aceste devieri tarifare și le recuperează de la furnizorii care desfășoară activitatea sa pe piața energiei electrice cu amănuntul la care au migrat consumatorii în perioada anterioară înregistrării devierilor tarifare corespunzătoare, în conformitate cu cota pe piață a consumatorilor respectivi, printr-o hotărâre adoptată în acest scop.

Rămânem la dispoziția Dvs., exprimând deschiderea și disponibilitatea comunității de afaceri de a oferi suportul și expertiza necesară în vederea ajustării cadrului legal pentru realizarea unei dezvoltări sustenabile pe termen lung al sectorului energetic al Republicii Moldova.

Cu deosebit respect,

Mariana RUFU,
Director Executiv
Asociația Businessului European

Ex: eugen.cozmulici@eba.md

Tel: 079188919